

NAPREJ

Glasiló Socialistične stranke Jugoslavije.

Izhaja razen ponedeljka in dneva po prazniku vsak dan.

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6-I.

Naslov za dopise: Ljubljana pošt. pred. 168. Tel. int. št. 312. Ček. rač. št. 11.959.

Stane mesečno 15 Din, za inozemstvo 25 Din. Oglasi: prostor 1 × 55 mm 1 Din.

Dopise frankirajte in podpisujte, sicer se ne priobčijo. Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije za list so poštnine proste.

I. KAISER:

Ozdravljenje strokovnega gibanja.

Strokovne organizacije morajo delovati v mezdni (tarifni) politiki; to morajo izpopolnjevati z vztrajnim delom na socialnem polju, sodelovati morajo pri tem s politično organizacijo; pri vsem tem pa morajo polagati največjo pažnjo na izobrazbo, sodelovati morajo z izobraževalno organizacijo.

To je teoretični oris strokovnega pokreta katerega je treba spraviti v življenje.

Navedimo tudi smernice, kako naj spravimo gibanje v pravi tir:

Predvsem se moramo zavedati, da je naš proletariat še nezaveden, da niti prav ne pojmuje strokovnega gibanja. In s tem je treba v prvi vrsti računati.

Trajno zboljšanje gmotnega položaja bo prinesel šele boljši socialni položaj. Edini smo si v tem, da protestne resolucije tega položaja ne bodo zboljšale. Dejstvo da proletariat še ne uvideva dovolj jasno, da je v slabem državnem gospodarstvu vzrok njegovega slabega položaja, to dejstvo nalaga strokovnim organizacijam nalogo da

I. potom tiska navajajo proletariat z razpravami o narodnem gospodarstvu, valuti, finančni politiki, izvozni in uvozni politiki itd., da začne o tem premišljevat. Te razprave naj pokažejo dejanski stan n. pr. valute ali finančne politike in naj potem dokažejo da vpliva n. pr. slaba valuta ali slaba finančna politika neposredno tudi na delavski položaj.

II. Delavec pa se mora pri svojem delu zanimati tudi za stanje podjetja, v katerem dela. Vedeti mora n. pr. koliko su-

rovin porabi podjetje na dan, koliko prodaja, koliko drugih stvari, ki so potrebne za izdelovanje, vedeti mora nadalje tudi, koliko podjetje dnevno izdelava, koliko izdelkov izvozi itd. S tem dobimo natančno statistiko o stanju podjetja, katero lahko uporabimo pri mezdni gibanjih, dobimo pa tudi statistiko, ki nam pokaže stanje industrije ali obrti sploh. To pa ni važno le radi statistike, še večjega pomena je da začne delavec pri tem misliti in računati ter da je miselno nekak gospodar podjetja. Začetek takega dela bo sicer jako težek, uspeh bo morda tekom enega leta komaj viden, z vztrajnim delom pa bi se to dalo doseči.

III. Ustanovitev medstrokovnih svetov bo pokret moralno dvignila. Medstrokovni sveti morajo biti lokalni, samostojni forumi ki bodo skrbeli, da se n. pr. razprave v tisku (pod I.) obravnavajo na diskusijah in shodih, ki se morajo prirediti po pravilniku vsakih 14 dni za vse delavstvo dotičnega kraja.

IV. Velike naloge ima tudi »Svoboda«. Izobraževalne organizacije ne sme manjkati na nobenih diskusijah. Ona mora delati na to, da bo delavstvo pričelo s pridom čitati, da ne morda takoj v začetku kakih učenih knjig, temveč vsaj svoje strokovno glasilo.

Polagoma pa mora preiti na to, da bo začelo čitati knjige, revije itd. Gojiti mora tudi družabnost, ki v delavskem pokretu ni najmanjšega pomena. Prireja naj zabavne večere majhne, lahke predstave, stopati mora po principu, da je po vsakem težkem delu treba tudi razvedrila.

Izobraževalna organizacija mora posvetiti strokovni organizaciji vso svojo pažnjo, strokovne organizacije pa bodo poplačale njen trud s tem, da bo dobila dobro in zavedno članstvo.

V. Zgoraj navedene točke bodo dale delavstvu temeljno izobrazbo. Polagoma se mu bodo začele odpirati oči, spoznal bo v pravi luči svoj bedni položaj in tedaj se bo začel šele prav organizirati. Najprvo bo strokovno organiziran, potem v izobraževalni organizaciji — in ko bo dosegel to, se bo pa organiziral tudi politično. Politična organizacija mu bo razlagala politično socialistični program, dala mu bo politično izobrazbo, podpirala ga bo pri urejevanju občinskega in državnega gospodarstva in mu dajala iniciative, kako naj svoje posamezne zahteve uveljavi.

VI. Le na ta način bo proletariat polagoma dozoroval in tedaj bo tudi prav znal ceniti pomen gospodarskih organizacij, ki ga bodo rešile izkoriščanja od strani trgovcev. Z ustanavljanjem socialističnih zadrug se bo tudi gospodarsko osamosvojil.

VII. Za tako sistematično delo pa mora imeti strokovni pokret tudi primeren aparat ki razvoja ne bo oviral. In takega aparata danes nimamo.

Našim samoupravnim in samozakonodajnim strokovnim organizacijam stoji na čelu Strokovna komisija. Praktično delo v Strokovni komisiji pa kaže, da Strokovna komisija ni forum, ki bi mogel delo posameznih organizacij kontrolirati. Akcije, katere ona prične, običe jako pogosto že v osrednjih društvih to pa ali radi preslabega aparata, ki ga ima dotično osrednje društvo ali radi brezbriznosti funkcionarjev, ali pa radi opozicije, ki jo

Solnčna sila.

Kaj dela solnčna toplota?

Smešno vprašanje kajnega? Vsak otrok lahko odgovori, da greje. Ampak kar vsak otrok lahko pove, še ni treba, da bi bil pravi odgovor. In vprašanje o delu solnčne toplote ni tako smešno, kakor bi izgledalo.

Vzemimo stvar nekoliko bolj natančno. Vprašali smo, kaj dela solnčna toplota. Pri tem jemljemo besedo »delo« v pravem pomenu besede; torej kakšno delo opravlja solnčna toplota?

Marsikdo bo majal z glavo, če odgovorimo, da je pravzaprav vir vsega dela, ki se opravlja na zemlji v solnčni toploti.

Začudenje bo precej minulo, če se spomnimo, da je zemlja dete solnca. Izmed vseh teorij o postanku zemlje je Kant-Laplaceova najbolj podprta; po tej teoriji se je tista snov, iz katere je sestavljen naš planet, v davnih časih odtrgala od žarečega solnca, prav tako kakor tudi vsi drugi

planet, v davnih časih odtrgala od žarečedanes v našem solnčnem sistemu posamezna svetovna telesa, nekoč celota. In tudi danes je zemlja takorekoč privezana na solnce, seveda ne z vidnimi trakovi, pač pa z nevidno privlačno silo.

Sicer je zemlja tudi drugače odvisna od solnca. Poglejmo na primer rastline. Brez solnčne toplote jih ne bi imeli. Zemlja bi bila brez nje puščava. Kajti le pod vplivom solnčne toplote je semenu, ki pride na kakršenkoli način v zemljo, mogoče, da vzkači, da spusti svoje korenine v prst in da požene proti solnčni svetlobi. Ta luč daje rastlini tudi sposobnost, da razpusti, kar je zavžila, to je vodo, zrak, razne soli in druge mineralije v njih posamezne sestavine in jih potem porabi za zgradbo svojih korenin, debla, vej, listja, cvetja in plodov.

To je pa že važna reč za delo na zemlji. Rastline služijo nam in živalim za hrano, to se pravi da ustvarjajo silo za naše življenjske procese, torej tudi za de-

lo. Nadalje služijo rastline kot kurivo; rabijo se za proizvodnjo svetlobe in toplote v našo službo.

Tudi naše raznovrstno mineralično kurivo; Premog, mehki premog, šoto, petrolej in produkte njih izprememb moramo smatrati za ostanke nekdanje rasti, bodisi rastlinske ali živalske. Pred milijoni let so pod vplivom solnčne toplote nastale rastline in živali, ki so bile potem iz tega ali onega razloga pokopane pod zemeljskimi plastmi, tam so se v teku časa nad vplivom kemičnih procesov in ob sodelovanju neskončno majhnih bitij izpremenile v to, kar so sedaj. V naših dneh se pa kopljejo in zajemajo iz svojih starodavnih grobov in človeštvo črpa iz njih energijo za najraznovrstnejše delo. Lahko torej pravimo, da ni sila, ki jo jemljemo iz teh tvarin, nič družega, kakor v notranjosti zemlje v davnih časih shranjena solnčna toplota.

Rastline smo dejali, so produkti solnčne toplote. S temi rastlinami se pa

kako osrednje društvo vodi napram Strokovni komisiji. Prvim zadržkom Strokovna komisija lahko odpomore, napram drugim in tretjim pa je brez vsake moči. Strokovna komisija je danes takorekoč brezpomemben forum, ki v akciji in taktiki strokovnega pokreta ne odločuje, pač pa odločuje v resnici vsako osrednje društvo zase. V pokretu torej ni enotnega nastopa in tega je treba upostaviti.

Aparat s programom ni v nikaki ozki zvezi. Prilagoditi se mora razmeram, obrniti se mora tako, da je boljši in prožnejši. On v strokovnem pokretu ni bistvo, temveč pripomoček pri izvajanju programa. Če aparat obrnemo, da je prikladnejši ter da posamezne enote lažje kontrolira in da ustvari enotnost strokovnega pokreta, ni to nikako dekretiranje pokreta, temveč naravni napredek.

Rekli smo, da Strokovna komisija napram osrednjemu društvu nima nikake moči, nima pa tudi nikake avtoritete. Skoraj bi trdili, da je v našem strokovnem gibanju toliko taktik, kolikor je osrednjih društev.

Naš pokret za tak sistem, kakor ga imamo danes, še ni zrel. Zato pa moramo aparat razmeram prilagoditi. Aparat se ne bo zboljšaval od spodaj navzgor, temveč tisti, ki so »zgoraj«, ga bodo morali prilagoditi tako, da bo odgovarjal onim »spodaj«.

Da se upostavi kar največja enotnost v pokretu, ter da o akciji in taktiki ne bodo odločevali posamezniki, je potrebno, da dobijo podružnice širši delokrog, sedanja osrednja društva pa dobe odbore, ki o taktičnih vprašanjih, tiče njih se celokupnega pokreta, nimajo nikake odločilne moči. Iz sedanjih osrednjih odborov se stvori forum Strokovne komisije, ki je edini merodajen sklepati o taktiki in akcijah v pokretu. Stroke ostanejo ločene, kakor doslej. Vsaka stroka ima pa svoj upravni odbor, ki je merodajen sklepati o podporah, prispevkih in o zadevah, ki se tičejo samo dotične stroke. Ta odbor pa o vseh taktičnih vprašanjih lahko stavi širokemu forumu Strokovne komisije svoje predloge.

Vsako osrednje društvo ima danes svoj aparat. In ti aparati so jako dragi. To naj se uredi bolj preprosto, organizacije naj dobe enotno skupno blagajno, Fondi in imetje posameznih strok pa ostanejo ločeni, kakor doslej. Tudi

posredno ali neposredno hrani vse živalstvo. Volk sicer kolje ovce, toda ovca, ki mu služi za hrano, je zgradila svoje telo iz rastlin. Tudi delo živali ni torej nič drugega kakor prevedena solnčna toplota. Človek ni nikakršna izjema pri tem. Zanj veljajo enaki naravni zakoni kakor za vse živalstvo! Četudi se človek rad smatra za kralja vsega stvarstva, je vendar tudi on stvor solnčne energije in od nje odvisen. S svojo hrano uživa indirektno solnčno toploto; in če bi se mu odtegnila solnčna luč in toplota bi povenil in poginil kakor rastline v temi in mrazu.

Kar velja za oživljeno naravo v tem oziru, velja pa tudi za neoživljeno. Vse sile, ki se javljajo v njej in ki jih izrabljamo za svoje delo so posledice upliva solnčnih žarkov.

Tu je na primer veter. O njem so stari narodi mislili da ga povzroča kakšno posebno božanstvo. Veter opravlja ogromno delo, včasih koristno, včasih škodljivo. V človeški službi žene mline, jadrnice itd. Kako pa nastaja veter?

(Konec prih.)

pri močeh se da na ta način mnogo prihraniti. Enoten aparat, ki bi nastal iz tajništev posameznih osrednjih društev, bi bil razdeljen v glavnem na sledeče oddelke: I. ekshibit, arhiv, odprava, II. blagajna, III. knjigovodstvo, IV. članska kartoteka, članske knjige, urejevanje in vpisovanje plačilnih listov itd., V. statistični oddelek, VI. uredniški oddelek. Strokovni tajniki so referenti za posamezne stroke, ki obdrže iste naloge kakor jih imajo doslej. Strokam, ki doslej radi prenizkega števila članov niso imele tajnika, upravlja posle za to do ločeni tajnik.

V posameznih krajih izvajajo akcije medstrokovni sveti in podružnice. Ves enoten aparat stoji neprestano v zvezi z medstrokovnimi sveti in podružnicami in dobiva od njih tudi iniciativo.

Ta sistem nam daje na eni strani članski forum, ki pokret vodi, na drugi strani pa širše članstvo, izogiblje pa se vseh neštetih ovir in težkoč, ki so največkrat v osrednjih društvih. To so najglavnejši obrisi aparata, ki bi ga v strokovnem pokretu potrebovali.

Iz predstoječega je razvidno, da je ozdravljenje strokovnega pokreta v sistematičnem delu. Zdrav strokovni pokret je kakor veriga. Vsak del te verige je bistven in je nujno potreben, če hočemo, da je veriga cela. Trdno določen program ter boj in delo po njem bo prineslo ozdravljenje strokovnega pokreta.

Vidim nekatere, kako se zopet jeze. Ne vidijo radi, če kdo stremi, da bi pokretu, kolikor je pač mogoče, koristil. Obsojajo ga, da ruši organizacijo, da uvaja politiko, skratka, da je pokretu škodljiv. Najboljše je, da taki škodljivci pokreta pomnožijo armado brezposelnih...

Zgorajšnji članek ni sveto pismo, temveč skromen načrt, kako bi razmere zboljšali. Če ga pa bodo nekateri smatrali zopet za izzivanje — prosto jim.

Nihče nas ni do danes skušal prepričati, da nimamo prav. Samo po strani smo slišali marsikaj. Pa nič za to. Tudi molk in zavijanje so odgovor.

Politične vesti.

+ Sporazuma v Zagrebu niso dosleгли, vendar upajo pa to na eni kakor na drugi strani. Odločitev pade danes v soboto na seji radikalnega poslanskega kluba, pri čemer pride še to v poštev, če pojde Radić v Beograd ali ne. Radićalci vodijo namreč pogajanja tudi s srbskimi muslimani džemietovci, ki potekajo baje ugodno. Če bi se žnjimi združili, bi se jim bilo treba nasloniti samo še na kako večjo stranko (Pribečević se še vedno ponuja) in vlada bi bila zadovoljna — seveda če ne pojde Radić v Beograd. Zato se radikalcem zdi varnejše nadaljevati z radićevskim blokom pogajanja in so se v tem tudi že sporazumeli. Značilno za negotovost v vladnih krogih je dejstvo, da so prenehali delati za likvidacijo pokrajinskih uprav, baš zato, ker ne vedo, kako se bodo pogajanja z »revizionističnim« blokom končala. Demokrati za vladno koalicio ne pridejo v poštev, ker je zmagalo na njihovi seji v petek Davidovićevo stališče, da so bili izvoljeni kot opozicija in opozicija ostanejo. Vsekakor je to stališče nekoliko bolj moralno nego ono hrvatskih Radićev, muslimanskih Spah in klerikalnih Korošcev, ki so bili tudi kot opozicija izvoljeni proti brutalnemu,

podkupovalnemu sistemu vladne radikalije, a se sedaj z rokami in nogami ženejo žnjimi za najvišja korita.

+ Da bo njegova stranka 20 let vladala na Bolgarskem kakor Pašić v Srbiji in (krvniki) Bratianu v Rumuniji, je izjavil Stambolijski na nekem shodu v Sofiji. S tem se je postavil v isto branžo, h kateri pripadata oba druga politična veleuma, povedal je, kakšne sorte je njegova stranka in nam podal približen čas, ki ga rabi ljudska nezavednost, da se otrese kakih specialnih pijavk.

+ Italijanska klerikalna stranka se je tik pred otvoritvijo kongresa v Turinu razcepila. Desničarski del, ki ga vodijo mnogi aristokrati, je pod pretvezo čistega »apostolskega katoličanstva«, v resnici pa za to, da mu ne uide kak ministrski fotelj v fašistovski vladi, ustanovil svojo frakcijo, ki hoče baje nastopiti proti Sturzovi politiki »internacionalizma« in »socialnosti«. Kako ta Sturzova politika v resnici izgleda je videti iz poročila s turinskega kongresa, na katerem se je dom Sturzo tudi izjavil za sodelovanje s fašizmom, ker »vidi v njem razumevanje države kot edine prisilne oblasti«. Torej tista stara lisjaška katoliška teorija o oblasti, ki jo Bog daje in ki se ji je treba zato ukloniti, je v laškem krščanskem »socializmu« zopet oživela — oziroma se znova prebudila ker ljudje z zdravimi možgani tako vemo, da v klerikalizmu še nikoli umrla ni. Dogodki v svetu laškega klerikalizma nam dokazujejo dvoje: 1. da ni ta klerikalizem prav nič boljši nego naš; 2. da niso laške ovčice prav nič boljše nego naše, ko si dajejo do volkovih varovati kosti.

Francosko - nemški spor je še vedno na mrtvi točki. Odločitev bo padla v Londonu in Parizu, katerih diplomati so v »živahnih« medsebojnih stikih. Angleži sicer nočejo s polno barvo na dan, ker še vedo presoditi, ali jim utegnejo francoska nasilstva v Poruhrju koristiti ali škodovati, vendar je znano, a so ta hip v splošnem proti zasedbi. Značilno je, da se je napotil v Londonu bivši francoski minister Klotz, ki je član opozicije proti Poincarejevi šovinistični blaznosti. — Francozi so se v Poruhrju že odpočili in so k starim zločinom pridjali še nove, nič manj težke. V Duisburgu so streljali na demonstracijski sprevid 2000 brezposelnih delavcev, 4 usmrtili, 12 pa ranili. Zasedli so vse Stinnesove rudnike, v Gladbecku pa so zaplenili za 300 milijonov mark delavskih mezd. Tako je videti iz teh poslednjih dogodkov, proti komu vodi francoski šovinistični velekapital predvsem svoj boj. Nam je neumljivo, kako si je potem za svoje barbarske zmožnosti pridobil sloves predstavnika največje kulturnosti, pa čeprav v očeh naših jugoslovanskih »divjakov«.

+ Angleški škofje so poslali sovjetom protest proti preganjanju duhovščine in vernikov v Rusiji. »Take politike ne more odobravati noben versko čuteč človek«, pravijo. Bogve, če pobožni gospodje in versko čuteči ljudje odobravajo kake druge politike, n. pr. klerikalne? Menda se ne motimo, da ni bilo nobenega protesta iz Angleške tedaj, ko je na Zaloški cesti od duhovščine upostavljeni režim streljal na versko nemalo čuteče ljudi?

+ Angleško spodnje zbornice so odgodili. Pred zatvoritvijo se je opozicija še sporazumela z vlado radi znanih incidentov, ki so se te dni dogodili. Predsednik Delavske stranke Ramsay MacDonald je

zapretil svojemu klubu, da bo takoj odložil predsedništvo, če bodo še kaj zgage delali v zbornici in posebno če bodo še kdaj peli pesem »Rdeča zastava...« To so originalni delavski voditelji, ki jih imajo Angleži! Poslanci Delavske stranke se, njim v čast povedano, niso dosti ozirali na Macdonaldovo grožnjo, ker so pred zaključkom ministru Baldwinu priredili še par neprijetnih minut.

+ **Butkiewicz naj bi bil proglašen za svetnika**, je prosila skupina ruskih katolikov napeža. To bi bilo vsekakor najbolj pametno, ker če drugi ne, bodo imeli vsaj naši klerikalci pri Bogu posebnega priprošnjika, da jim izposluje pomiloščenje zato, ker koketirajo ne samo z brezverskim boljševizmom, ampak celo s Turkom.

Dnevne vesti.

Zavedni sodrug! Računajte na to, da bo zaradi zvišanja naročnine marsikdo prisiljen »Naprej« 1. maja odpovedati, ker ga je že dozdej težko plačeval, in da bo naročil samo tednik »Ljudski glas«. Potrudite se, da pridobite novih naročnikov! Marsikdo, ki ni v tako bednem položaju, bi »Naprej« naročil, če bi ga poznal — pokazite mu ga, razložite mu, za kaj gre, povejte mu, da je v »Napreju« pravzaprav tisto, česar žele vsi poštenjaki, če pa je kaj pomanjkljivo, so krivi tisti, ki niti kot naročniki ne sodelujejo. Če bo imel »Naprej« večjo naklado, bo imel lahko več naročnikov, takrat boste vsi bolj upravičeni kritizirati, če kaj ne bo prav!

Pri pošti Litija je bila 5. aprila otvorena telefonska centrala z javno govorilnico za krajevni in medkrajevni promet.

Cepjenje proti kozam, Radi nevarnosti, da se razširijo kozje, ki na mnogih krajih na Hrvaškem in v Bosni epidemično nastopajo in tako tudi preko cele Slovenije — dosedaj se je pojavilo 12 slučajev v Gribljah pri Črnomlju (med temi 2 smrtna), 1 v Kočevju, 1 v Gor. Lokovci pri Metliki, 2 v Mariboru — je zdravstveni odsek odredil, da se bo vršilo povsaj Sloveniji ponovno cepjenje vseh oseb, ki tekom zadnjih pet let niso bile cepljene. Ob tej priliki se bo vršilo tudi letošnje glavno cepjenje otrok in sploh vseh oseb, ki še niso bile cepljene.

Še košček milosti, Vsem onim osebam ki so bile radi narodnih pokretov leta 1918.—19. kaznovane in pozneje z amnestijo za glavno kaznen pomiloščene, so odpuščene vse pravne posledice.

V Mariboru so aretirali komunisto Avgusta Cesaria in Luka Vujeviča, ko sta se hotela vrniti brez potnega lista. Pisatelj Cesarec je bil kot dopisnik zagrebške »Borbe« od novembra dalje v Rusiji.

V Brodu ob Kolpi se je baje pojavila kuga, radi česar je orožništvo kraj izoliralo.

Prišel se je prenos vrednostnih papirjev naših državljanov iz poštne hranilnice v Avstriji v našo kraljevino. Kako se bo prenos izvršil, pove oglas, ki je izobešen na vsaki pošti in ki izide te dni tudi v Službenih novinah. V tem oglasu se pozivajo naši državljanji, da prijavijo svoje pri poštne hranilnici na Dunaju deponirane vrednostne papirje pri katerikoli pošti. Opozarjamo naše državljanje na ta oglas, da ne bode prijavnega roka zamudil. Potrebna pojasnila se dobe na vsaki pošti, kjer se lahko kupijo tudi obrazci za prijavo.

Ljubljana.

Mestni stanovanjski urad naznaja, da bo radi snaženja uradnih prostorov v torek 17. aprila in v sredo, 18. aprila za stranke zaprt.

Pevski zbor »Ferialnega Saveza« na državnem učiteljskišču v Ljubljani namerava takoj po sklepu šolskega leta prirediti turnejo po Dalmaciji. Ta turneja je za naše bodoče učitelje gotovo velikega pomena. Da pa bo to turnejo lahko udeležiti, priredi pevski zbor do konca šolskega leta dva do tri koncerte, katerih dohodki naj bi krili vsaj del stroškov. Zato aranžira pevski zbor F. S. svoj prvi letošnji koncert v nedeljo 15. t. m. ob 5. popoldne v Zagorju ob Savi. Obenem žnjim poučen ogled premogovnika, steklarne itd. Spored koncerta obsega jugoslovanske umetne in narodne pesmi v mešanem in ženskem zboru pod vodstvom neumornega pevovodje g. prof. Emila Adamiča. Odhod vlaka iz Ljubljane ob 12. Prihod v Ljubljano ob 21. Ker je pomen koncerta za naše bodoče vzgojitelje jugoslovanskega naroda velevažen, prosimo vsestranskega živahnega poseta.

Sprememba opernega repertoarja, Zaradi obolevosti g. Levarija se danes v nedeljo izvaja »Plesni večer« gledališkega baletnega osebaja. Začetek ob pol osmih, izven. — V drami igrajo ta dan še »Siroto Anko« ob pol 11. dopoldne, izven.

Nedeljske tekme v Ljubljani, V korist Olimpijskega fonda se bodo vršili v nedeljo 15. t. m. dve tekmi. Primorje nastopi ob 15. na svojem igrišču na Dunajski cesti proti kombiniranemu moštvu Hermes-Slovan. Ob 17. pa igra Ilirija na svojem prostoru proti Jadran - Lasku. Obe tekmi obetata zanimiv sport in daje ob enem priložnost za pregled vsega boljšega igralškega materiala v Ljubljani.

Delavci! kupujte čevlje samo z znamko »Peko« domačih tovarnen **Peter Kozina & Ko.**, Tržič, ki so najboljši in najcenejši. Glavna zaloga na drobno in debelo. **Ljubljana. Brez 20.**

Guštanj, Malo nagrade zasluži g. Maks Husar, ki je začel kot nastavljenec računske pisarne tovarne Ravne. Zasluži jo pa za polemiziranje po gostilnah in udrihanje čez delavske sloje, češ, da delavci zahtevajo povišanje mezde, delajo pa prav nič. Čuditi se moramo, da si taki kakajoči uradniki domišljujajo, da tovarno vzdržujejo le oni, ki da imajo najmučnejše delo in se morajo ves dan potiti s svičnikom, ker pero zanje v sedanjem času tako ne pride več v poštev. Kaj pa, je delavec pri gorki peči? »Igrača proti uradnikom!« Takšni uskokki pozabijo, da imajo za svoje kozle razen mezde še vse prosto, kar mora uboga para v gotovini plačati in povrh še za vsako stvar posebe prositi! Opozarjamo omenjenega g. Husarja, da je v prvi vrsti njegova presveta dolžnost omejiti se alkohola vsaj toliko, da ne bo kakor nezavesten čvekaril čez delavsko paro, drugače mu bodo delavci pokazali prosto pot k lesni trgovini ali tistemu s čimer je barantal preje! Njegova presežna vednost datira menda iz tistega časa, ko je pobegnil od Volkswehrovcov, med katerimi je bil on najbolj »tapfer«. Pa vseeno se bo moral mnogo bolj potruditi, da bo mesečni zaključek brez kozlov, in udati se popolnoma računski službi, ne pa raznim veriženjem. Adijo in na svidenje! — Več delavcev.

= **Vrednost denarja**, 1 dolar vella 96—97 Din, 1 lira 4.80—4.83 Din, 1 češka krona 2.87—2.88 Din, 100 madžarskih kron 2 Din. V Curihu stane 100 naših dinarjev 5.55 švicarskih farnkov.

FR. ROJEC:

Smrdljiva bomba.

Naš mogočni gospod Káko težko vidi v uradu slugo, najbrž iz zavisti radi njegove beraške plače. Opisuje ga z duševnim revčkom, brisačem prahu in pečurcem. Ali pameten človek ve, da so potrebni tudi služabniki, ki opravljajo take posle, ker drugače bi jih morali izvrševati uradniki sami. Kaj, če bi tudi gospod Káko prijel za metlo, začel pometati ter opravljati vse posle uradnega sluga? Za taka dela bi se mu jako dobro podal njegov dolgi, črni frak. V prejšnjih časih so imeli tudi naši sluga take frake, a zdaj jih nimajo več, ker je zanje v Jugoslaviji zmanjkalo denarja in blaga. Kar se na tiče duševne revščine je treba resnici na ljubo pripomniti, da bi marsikateri sluga v pameti in bistroumnosti prekosil naše demokratske frakarje, če bi bil rojen v njihovih ugodnih razmerah. Niso torej sluga sami krivi, če so zaostali v izobrazbi, kakor tudi mnogi uradniki niso priplezali do lastnih zaslug na stolčke, ki jih ne zaslužijo. Sploh pa je nepremišljeno in neumno prezirati in psovati pripadnike nižjih stanov. Vsi ne morejo biti »visoki«, kakor tudi ne vsi »nizki«. Ko bi bil sluga tako učen kakor uradnik, pa bi gotovo ne brisal prahu in kuril peči.

Gospod Cato zna biti tudi hud, kakor je to pokazal v naslednjem odstavku tistega članka v »Našem glasu«, o katerem smo včeraj govorili: »Doživeli smo v zadnji dobi prizore, ki so bili včasih popolnoma nemogoči in ki bodo morali postati kmalu zopet nemogoči, ako naj se vzdrži red in mir v naših vrstah.«

Res je tako. Tudi mi želimo reda in miru ne samo v vaših, ampak tudi v naših vrstah. Ali to se more doseči le s poštenostjo in pravičnostjo na vodilnih mestih do vseh stanov in z višjo srčno izobrazbo dotičnih voditeljev. Nas so na dozdej od zgoraj le tlačili z brezprimerno brezsrčnostjo, in bi zdaj rad nam gospod Káko v imenu svojih višjih pajdašev v našem skrajnem obupu še usta zamašil!

Pri vsej svoji mlitvi modrosti je pa tudi jako kratkoviden, a obenem nesramen, kakor razodeva ta-le odstavek: »Enaki smo le z enakimi dolžnostmi in z enako kulturo; nižji pa so pač nižji! Zato je nesmiselnost, da danes 100 najnižjih lahko preglasuje 50 ali celo 99 akademikov; zato je nesmisel, če kriči bivši delavec z dvema razredoma ali bivši falirani tretješolec, da ima njegova beseda isto tehtnost kakor beseda ravnatelja juris ali medicinae doctoris, da je obeh želodec enak, žena iste vrste, otroci čisto enaki itd. »Vse« morajo vsi enako drago plačevati? A kje je pravilo, da naj si »vsi« vse enako kupujejo?!«

Svojo kulturo povdarja, Videti je, da je jako ponosen nanjo in jo zato vsiljuje še drugim. Toda Bog varuj, da bi se nalezli vsi naši »višji« take kulture! Potem bi bilo kmalu konec nas in naše države. Že zdaj imajo naši kmilarji mnogo preveč tiste demokratičnosti, ki pozna le svoj želodec in svoj žep. Zato pa so tako daleč zabredli s svojim gospodarstvom. — V Osrednji zvezi smo res imeli pri glaso-

vanju tisto pravico kakor uradniki, ali smo tudi ravno toliko plačevali od svojih članov. Kako bi se mogla ta stvar drugače presukati da bi bila po volji našemu demokratskemu Kákotu, tega ne vem. To pa mi je dobro znano, da je največ faliranih dijakov med uradniki.

Jako značilen za njegovo pamet je zadnji stavek, v katerem vprašuje, kje je pravilo, da naj vsi vse enako kupujejo. Po njegovem mnenju menda sluga in poduradnik lahko živita od zemlje in kameinja ali ob zraku in vodi oblačita se naj pa v Adamovo obleko! Zakaj najslabša hrana in najslabša obleka je dandanes tako draga da je ne morejo nižji državni uslužbenci več nabavljati s svojimi beraškimi službenimi prejemki. Kdor ima oči, da gleda z njimi in možgane, da malo misli in računa, se sam lahko prepriča, da je res tako. Pogleda naj na trgu in v izložbah cene in potem naj malo računi. Tako naj bi bil storil tudi naš domišljivi Káko in bi gotovo ne napisal takih nesramnih kozlarij. V ponovno navedenem stavku piše, kakor da bi mi stegovali roke po pečenki, torti, klobasah, šampanjcu svili, dragocenem suknu itd., a si ne moremo kupiti niti krompirja zelja, koruzne moke in najzadnje papirnate in korvinate raševine!

Naš vsevedni kákovski mojster je tudi jako zaljubljen v svoj frak in pravi, da celo ruski boljševiki ne pripoznavajo take enakopravnosti več. »V Genovi so Čičerin, Litvinov, Joffe i. dr. nastopali v frakih z avtomobili so stanovali po palačah, dinirali in deženirali velikaško.« In dalje javka: »Kultura, sposobnost, dolžnost in odgovornost se pač že v Rusiji upoštevali. Le pri nas se še vedno ne. Pri nas imajo najmanjši apetit najmočnejši glas, najpredrznější nastop.«

Mi visokim in zlahtnim frakarjem, ruskim kakor našim, iz srca privoščimo njih frake ter vse njih rajske blagre in razkošnosti; toda branimo se odločno, da bi si na račun našega glada in naše krvi napravljali kakšne potratne bedarije ali si kopicili denar zase in svojo zlahto. Zahtevamo, da se nam da vsaj toliko, da bomo mogli človeško živeti!

V zadnjih odstavkih se nam začne go-spod Káko tudi laskati in napeljevati vo-

do na svoj mlin zaradi občnega zbora v Osrednji zvezi. Pri tem še vedno nekoliko brca na levo in desno po svoji stari navadi. Kdo bi mu to zameril, saj ne more biti drugačen kakor tak kakršnega je Bog ustvaril!

Tako nas za slovo še obrca in obenem kulturnovljudno po običaju svoje-ga plemena povabi na občni zbor O. Z.: »Seveda ne velja ta trditev za vse; zakaj še je dovolj modrih slug in poduradnikov, ki razločujejo. Ti vedo, da so ovce brez pastirja izgubljene; ti se zavedajo, da je njih stvar brez zaslombe v uradništvu pokopana. Ti vedo da zaleže na pristojnem mestu mirna beseda enega samega akademika več, nego psovanje tisočerihi od besnosti hripavih primojduševcev.

Tovariši, poduradniki in sluge! Premislite dobro, kar sem vam povedal tiko-ma pred občnim zborom O. Z. — Ali hočete biti ovce brez pastirjev. Ohranite hladno kri! In mislite na bodočnost. Uradništvo je hodilo z vami in za vas do skrajnosti. Uradništvo je bilo kolegijalno celo na lastno škodo vam na korist...«

S takim in podobnim prilizljivim a obenem lažnjivim besedičenjem je nas hotel frakarski politični plesalec na vrvi na koncu svoje ostudne klobasarije pritegniti na svojo stran za občni zbor O. Z. potem, ko je nas prav po barabsko opsoval in obrcal. Gotovo si je v svoji plitvi pameti domišljeval, da je nas s tem nesramnim in bedastim teroriziranjem ugnal v kozji rog za vedno. Ali zmotil se je korenito. Dosegel je ravno nasprotno tega, kar je nameraval in pričakoval. Zakaj mi vsi dobro poznamo svoje prave in neprave hinavske prijatelje in vse tiste pastirje, ki hodijo k nam zaviti v ovčje kože, znotraj so pa grabljivi volkovi! Zato se ne pustimo od nikogar slepariti in terorizirati, še naimani pa od take duševne potence, za kakršnega se je izkazal pisec članka »Premišljajte!«

Ta domišljivi oholež se je celo drznil nastopiti proti nam nekako v imenu akademskega uradništva in prav po rovtarsko pljunil na nas v času naše najhujše krivice in bede. Ker drugega nam ni mo-gel več vzeti, hotel nam je umazati s svojo duševno surovostjo naše poštenje in našo čast hotel je nas izročiti javne-

mu zasmehovanju in zaničevanju. Ali mi smo si med poštenim našim ljudstvom pridobili spoštovanje tudi v odljudenih hribovskih vaseh in jako potrebno je, da gre naš dobri prijatelj Káko še za kako leto na visoko šolo tudi v te vasi, če nam misli še kdaj ponuditi kako svojo duševno klobasarijo v premišljevanje. Takrat pa na svidenje z boljšim uspehom, dragi naš gospod Cato!

Izdajatelj in odgovorni urednik: Zvonimir Bernot
(v imenu pokr. odb. SSJ).
Tisk Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Treba da Fellerjev Elzafluid Povsod kupiti morete!

Ako ugotovite, da Fellerjev pravi Elzafluid kje nemorete dobiti, prosimo sporočite, takoj Vam sporočimo za Vas najugodnejše mesto, kjer se prodaja.



To je najboljšo,
kar sem kdaj okušal!

Pravi Fellerjev Elzafluid kot dobrodejno sredstvo za drgnjenje! Za ude! Za vrat! Za glavo! Za zobe! Za negovanje kože! Kot kosmetikum! Za negovanje ust! V zimi! V letu! Pri tisoč priložnostih pokaže se blagodelujoč, bolečine lajšujoč, koristen in mnogostransko uporabljen. Je veliko močnejši in bolj delujoč kakor francosko žganje in najboljše sredstvo te vrste! Nekoliko kapljic zadostuje, da tudi vi rečete:

To je najboljšo,
kar sem kdaj okušal!

Skupaj s pakovanjem in poštnino stane:

3 dvojnate ali 1 1/2	špeciialna steklenica	24	dinarjev
12 dvojnatih „ 4	špeciialne steklenice	84	„
24 „ „ 8	špeciialnih steklenic	146	„
36 „ „ 12	„	208	„

KOT PRIMOT: Elza-obliž zoper kurja očesa 2 dinarja in 3 dinarje; Elza-mentolni črtniki 4 dinarje; Elza-švedska tinktura za želodec 10 dinarjev; Elza-zagorski prani in kašeljni sok 9 dinarjev; Elza-ribje olje 20 dinarjev; Elza-voda za usta 12 dinarjev; Elza-kolonska voda 15 dinarjev; Elza-šumski miris za sobo 15 dinarjev; Glycerin 4 dinarje in 15 dinarjev; Lysol, Lysoform 12 dinarjev; Kineški čaj od 1 dinarja dalje; originalno Radikum francosko žganje velika steklenica 13 dinarjev; Elza-mrčesni prašek 7 dinarjev, strup za podgane in miši 7 dinarjev. Za primot se pakovanje in poštnina posebej računa.

Na te cene se računa sedaj 5% doplačila

Pisma je natančno adresirati na:

Eugen V. Feller, lekarnar
Stubiča Donja Elzatrg št. 252, Hrvatsko.

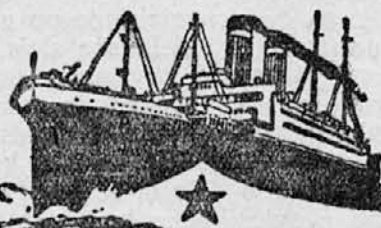
Čitajte naš tisk!

Dnevnik „NAPREJ“ stane mesečno	Din 15.—
Tednik „LJUDSKI GLAS“ stane mesečno	3-50
Mesečnik „NAŠI ZAPISKI“ stane letno	25.—
Oskar Wilde: „PRAVLJICE“, elegantno vezane	12-50
Karol Marks in Friderik Engels: „KOMUNISTIČNI MANIFEST“	1.—
Bauer - Uratnik: „POT K SOCIALIZMU“	1.—
SOCIALIZEM IN VERA“ broširana	7.—
lepo in trdno vezana	9.—
F. Engels - Žagar: „RAZVOJ SOCIALIZMA“ od utopije do znanosti, stane	5.—
Naroča se v Ljubljani, pošt. predal št. 168.	

Osebna naročila v Ljubljani, Frančiškanska ulica 6/I. (Učiteljska tiskarna.)

„DELAVEC“ glasilo Stokov. kom. za Slovenijo, Ljubljana.	
Družinski list „KRES“ izhaja mesečno in stane letno	40.—
Naroča se v Ljubljani, Židovska ulica 1.	

Razširjajte naše časopise in knjige! — V izobrazbi in zavednosti je naša moč!



Bremen - New-York

Direktna zveza s krasnimi ameriškimi vladnimi parniki.
Neprekosljivi po udobnosti, čistoči in po izborni oskrbi.

Nagle in varne ladje.

„George Washington“ „Amerika“
„President Roosevelt“ „President Harding“

Zahtevajte podrobna pojasnila in brodar. list št. 218.
Ugodna prilika za prevažanje blaga.

UNITED STATES LINES

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo:
Beograd, Palata Beogradske Zadruga.

Modne cefirje

za srajce v najnovjših vzorcih
priporoča

A. & E. SKABERNÈ
Ljubljana, Mestni trg 10.

1000 frankov mesečno

zaslužijo lahko ženske in moški
vsakega stanu s sodelovanjem
pri neki

holandski tvrdki.
Zahtevajte vzorce in brošure
proti poslanim 10 Din v ban-
kovecih pri: **E. Beck**, Wien, VI.,
Gumpendorferstraße Nr. 109/14.

**Velika izbira
rokavic**

mogavic
A. Šinković nasl. K. Soss, Ljubljana
Mestni trg 19.